

ALS LEIDERS DE WEG VAN VREDE GAAN

Drie denkduwtjes richting vrede

De kern van het christelijk geloof is volgens Stefan Paas samen te vatten in één woord: vrede. Hij schreef hierover een prettig leesbaar boek, De weg van vrede. Volgelingen van Christus worden uitgenodigd de weg van vrede te gaan. Hoe doe je dat met elkaar in de geloofsgemeenschap? Drie denkduwtjes voor wie dat een vraag is.

Kernboodschap

Het evangelie van vrede vat Paas samen met drie woorden: rechtvaardigheid, verzoening en vreugde. Ze komen (soms als synoniem¹) in elk hoofdstuk weer terug. Hij werkt deze begrippen geloofwaardig uit. Vrede is geen product, een programma met een stappenplan, het is volgens Paas in de eerste plaats een persoon: Jezus. Want wie vrede losmaakt van Jezus, begrijpt het evangelie van de vrede onvoldoende. Paas laat met talloze voorbeelden zien dat dit essentieel is om te begrijpen waar het God om te doen is.

Vrede is dus allereerst een persoon, het is ook een toestand in ons. Het fraaie van Paas' benadering is dat hij beide aspecten van vrede niet sluitend probeert te krijgen. Het is een feit, maar niet als een wiskundige formule. Je moet als lezer ook zelf aan de bak.

Je zou graag af en toe wat meer duidelijkheid willen over dat soort issues. Maar die krijgen we niet; we moeten zelf de weg van de vrede lopen (p.220).

Hoe doe je dat als geloofsgemeenschap? En wat kun je daar als leiders mee? Drie denkduwtjes om als leiders en gemeente samen verder te komen op de weg van vrede.

Ontwikkel gevoeligheid voor de weg van vrede

Vrede is niet los te zien van het verbond dat God met de mensheid heeft gesloten. God verbindt zich vrijwillig aan mensen en vraagt hen met liefde en loyaliteit te reageren (p.55). Anders gezegd, elk mens heeft een keus. Over de bedoeling van God hoeven we niet te twijfelen. Uit ons antwoord blijkt of we zijn bedoeling hebben begrepen. Vaak zijn we te snel met ons begrip van vrede. Zoals we ook vaak te snel zijn in andere dingen. We trekken conclusies op basis van ons gevoel en wat we denken te zien.

¹ Bijv. Oordeel (ipv rechtvaardigheid), gemeenschap (ipv verzoening), feest (ipv. vreugde)

We begrijpen de vrede van God niet, aldus Paas, als we teveel de nadruk leggen op één van de drie aspecten die samen de vrede van God vormen. Hij ziet drie vervormingen (p.58) waaruit blijkt dat we langer moeten luisteren en overdenken waar vrede over gaat.

Focus op	Zonder	Vervorming
Vreugde	Recht en verzoening	Gaan voor genot, zonder verantwoordelijkheid. In de geloofsgemeenschap uit zich dat dan in prachtige feesten en enthousiaste kerkdiensten, terwijl je geen verantwoordelijkheid neemt voor het onrecht dat je doet of in stand houdt.
Verzoening	Recht en vreugde	Dwingende pogingen om in verbinding te leven met anderen en ten koste van alles de lieve vrede bewaren. De eenheid moet boven alles bewaakt worden en als het nodig is, gebeurt dit met macht en manipulatie.
Recht	Verzoening en vreugde	Verbeteren streven naar recht en moraal. Je moet je ook in de kerk aan de regels houden. Dat kan ertoe leiden dat in de kerk zuiverheid zo belangrijk wordt dat van de kerk zich isoleert om maar niet besmet te raken met het denken van de godloze wereld.

We moeten geen genoegen nemen met deze vervormingen van vrede of tevreden zijn met het resultaat ervan. De leiderschapsdeskundige John P. Kotter noemt gebrek aan urgentiebesef en zelfgenoegzaamheid een bedreiging voor verandering.

Het is nodig dat we steeds weer leren inzien hoe wij het verbond van God schenden. Want de stemmen van de vervormingen van vrede zullen altijd klinken in ons hart en daarbuiten. 'Wie de vrede serieus neemt, kan niet om de zonde heen.' (p.222).

Het verbond is de omgeving waarin gevoeligheid voor God en zijn bedoelingen geoefend wordt. Het is de manier waarop in deze wereld langzamerhand, van generatie op generatie, mensen gevoelig gemaakt worden voor vrede (p.57).

Wat is er in mij en in mijn gedrag dat het feest bederft voor anderen en voor mijzelf? (p.223).

Denkduwtje 1

Spreek met elkaar over de drie vervormingen van de weg van vrede. Welke herkennen jullie in je eigen denken en handelen als leiders? En binnen de gemeente?

Praat over verschillen en zoek ze op

Volgens Paas moeten we ons 'bedenken dat de Vrededorst meer vrede brengt dan wij comfortabel vinden.' (p.186). Inzicht krijgen in eigen patronen is één ding. Dit ombuigen vraagt meer. Allereerst, erkenning dat de gemeente het lichaam van Christus is. In de woorden van Paas: de kerk

- is ontstaan dankzij Christus.
- staat onder leiding van Christus.
- heeft Christus als bron van leven.

Als je vervolgens de Bijbel leest, kun je er met geen mogelijkheid omheen dat er grote verschillen zijn tussen mensen, hun levensvragen en -fases, hun doen en laten. 'Het is duidelijk dat aanhangers van Jezus' weg ook moreel bepaald niet op één lijn zaten.' (p.207). Aan de tafel van de Heer wordt 'duidelijk zichtbaar waar de kerk begint, maar je weet nooit precies waar zij ophoudt.' (p.198).

Het kan dus niet anders dan dat we ons in de gemeente oefenen in het gesprek over de weg van vrede. Lukt het ons een beetje de weg van vrede te gaan? We moeten hierover met elkaar durven spreken en de scherpte opzoeken. We hebben elkaars inzichten nodig om de weg van vrede te begrijpen en gaan.

Een gemeenschap van vrede herken je niet aan het feit dat er nooit ruzie is (waar Jezus is, is strijd), maar aan de volwassen manier waarop zij ermee omgaat (p.233).

Denkduwtje 2

Zoeken jullie actief naar andere invalshoeken? Hoe reageren jullie op weerstand vanuit de gemeente op keuzes die zijn gemaakt? Is er sprake van conflictmijding of juist aangaan van de strijd om het (eigen) gelijk?

Vergroot de betrokkenheid op de gemeenschap

Betrokkenheid is een thema dat veel voorbijkomt in mijn gesprekken met leiders in de kerk. Het gaat dan concreet over vacatures voor ambtsdragers, participatie in kring of wijk, afwezigheid in de samenkomsten, etc. Het zorgt voor onvrede bij het actieve deel van de gemeenschap en is een grote zorg voor leiders. Meestal voelen zij de druk om dit probleem op te lossen, of toch op zijn minst te verbeteren.

Dit thema behandelt Paas niet rechtstreeks. Dat past ook niet bij de opzet van zijn boek. Toch wist hij mij op dit thema op twee momenten te inspireren.

a. Uitgaan van competentie

Paas bespreekt uitgebreid over 'hoe Jezus in zijn optreden constant aan de gemeenschap bouwt.' (p.74). De rode draad is dat hij in gesprek gaat met mensen, ongeacht welk probleem ze hebben. Hij betreft hen in de gemeenschap en ziet ze als volwaardig mens. 'Jezus verplaatst zich daarbij nooit in de rol van hulpverlener of probleemoplosser.' (p.75).

b. Persoonlijke volwassenheid als vrucht van de Geest

Op de weg van de vrede is geen tijd voor puberaal of primitief gedrag. Wel voor mondigheid en verantwoordelijkheid. 'De Geest plant als het ware een zaadje in ons van vrede, dat uitgroeit tot een vrucht – een verantwoordelijke, vrije vredestichtende persoonlijkheid. (...) Volwassen mensen hebben weinig concrete instructies nodig om te bedenken wat leven voor de vrede betekent in de keuzes die je elke dag weer moet maken.' (p.219).

Denkduwtje 3

Hoe spreek je als leiders over de problemen en uitdagingen van mensen? Waaruit blijkt dat jullie hen als competente en volwassen leden van de gemeenschap zien en betrekken?

Over de auteur

Klaas Quist begeleidt kerken bij verandervraagstukken en het voorkomen of oplossen van conflicten. In 2021 schreef hij *De wenkende leider*.